

24. Světová a česká dramatická tvorba 20. stol. Současná próza u nás.

Maturita: počátky, formy z minulosti (dell arte, alžbětinské atp.), NO, různé proudy (absurdní, existenciální atp.). Světové vyřešit povídáním o zhlédnutých kouscích.

Znáť autory budovy ND.

Mezi válkami

Klasická tvorba

Národní divadlo a Vinohradské.
Režiséři Karel Gugo Hlar, Jaroslav Kvapil.
Herci - Václav Vydra, Saša rašilov, Hugo haas, Olga Scheinflugová.
František Langer - Velbloud uchem jehly
Karel Čapek
Vítězslav Nezval - Manon Lescaut
Jiří Mahen - filmová libreta Husa na provázku (název berněnského divadla 60. let)

Avantgardní

Osvobozené divadlo

Dramatická sekce Devětsilu (zprvu hry poetistů, dadaistů, futuristů), 1927 nastupuje Jaroslav Ježek (1906-1942) klavírní improvizace a Jiří Voskovec (1905-1981), Jan Werich (1905-1980). Třicátá léta politizace, 1938 zakázáno. Po návratu z Ameriky není o jejich hry zájem (návrat s Divotvorným hrncem neúspěch) - Voskovec do USA a je hercem, Werich literární a filmová činnost, v ABC upravené meziválečné hry. Předscény s M. Horníčkem.

Jindřich Honzl - režisér všech her Osvobozeného divadla.

Jaroslav Ježek - Babička Mary, David a Goliáš ad.

Filmy - znát.

Vest Pocket revue (autor uveden jako J. W. Rich; směs písniček, scének, situační humor, kabaret), pak dadaistické frašky. Politicko-satirické - osel a stín, Kat a blázen, Pěst na oko.

Smát sebez zábran, dadaistické spojit nespojitelné (konvence? haha), předscény - forbíny, slovní humor a hry seslovy (neologismy, přesmyčky), umět zesmšnit sebe i ostatní, paralela s dobou politickou situací.

D 34 (až D 41)

Emil František Burian (1904-1959). Klasická dramata a dramtizovaná díla. Po válce nestoudný komunist.

Divadlo Vlasty Buriana

Slavní herci (Jaroslav Marvan, Jindřich Plachta aj.)

Po 1945

40. - 50. léta

Těsně po válce okupační tvorba, např. Drdovy Hrátky sčertem. Pak umělecký propad, např. Vašek Vána - Parta brusiče Karhana. Umělci Jiří Frejka a A. radok odsunuti. V 50. letech se

objevuje Pavel Kohout, jisté oživení a aktuálnost díla, ale ideologická linie. Nejprogressivnější po válce bylo Divadlo satiry, např. Josef Kainar - Ubu sevrací, aneb drš'tky nebudou (1949) - první čs absurdní hra.

Uvolnění 60. let

Průlom = František Hrubín - Srpnová neděle a Křišťálová noc (1961) - psychologizace postav, situačno -> charakterovo.

Úspěšná dramata Milana Kundery, nejvíce Jakub a jeho pán (1975); Majitelé klíčů (1962) také úspěch.

Jev: kamenná divadla nedokáží oslovit diváka -> studiové scény v Praze, Brně, Liberci ad.

Divadlo Na zábradlí

Zrod text-appealového typu divadla (antidivadlo) - Jiří Suchý a zejména Ivan Vyskočil (předtím oba Reduta). Ivan Vyskočil je duchovním otcem netradičního typu divadla - Kdyby tisíc klarinetů (filmová adaptace), Autostop (s V. Havlem). Text-appeal - herci jsou zaujati divákem a komunikují s ním.

Semafor

1959 Jiří Suchý hudebně zábavé divadlo (Sedm malých forem - hudební komedie, jazzové koncerty, filmy, poezie, pantomima, loutky, výtvarné umění. Převážila písničkářská scéna, pak herecká dvojice Suchý a Šlitr (1924-1969), 1967 přibyla text-appealová dvojice Jiří Grossmann (1941-1971) a Miloslav Šimek (1940-2004). Pak Nárožný, Horníček, Dvořák ad. - Jonáš a tingl-tangl, Kytice.

S&Š vyvolali svět kabaretů a šansonů. Hlas J. Šlitra. Suchý jako experimentující snilek. Pozděj převážily girls a milý intelekt pouze doplňkem.

Divadlo Za branou

Autor Josef Topol (1935) - Konec masopustu, a režisér Otomar Krejča.

Divadlo Jára Cimrmana

Legenda mystifikace. 1967 J. Šebánek, Z. Svěrák, L. Smoljak a K. Velebný. Neustálá popularita. Znáť jádro věci - Jára Cimrman, fiktivní věda, studentský styl, antidivadlo, herci demonstrátoři, přednášky, absurdita atd.

- Vyšetřování ztráty třídní knihy, Dobytí severního pólu, Dlouhý, široký a krátkozraký, Vražda v salónním kupé.

Smoljakovy scénáře - Kulový blesk, Vrchní, prchní. Svěrákovy, Obecná škola, Akumulátor, Jízda, Kolja.

Divadlo na provázku

1967 Brno. Názvem přihlášení k avantgardě. Lidé jako Bolek Polívka, Miroslav Donutil, Iva Bittová ad.

Autoři - Milan Uhde, Bolek Polívka - Am a Ea, Šašek a královna.

Milan Uhde (Zdeněk Pospíšil) - Balada pro banditu; původní Svědkové, Děvka z města Thěby - lidé a totalita.

Ha-divadlo

Odr. 1980 v Brně, výrazně autorské a interpretační. Arnošt Goldflam - symbolismus a bizarnost, - Návrat ztraceného syna.

Studio Y

Od 1978 v Praze, režisér Jan Schmid. O osudech velkých osobností, např. Život a smrt K. H. Máchy.

Činoherní studio v Ústí nad Labem

Dramatik Karel Steigerwald - obraz nelichotivých podob českého chování (kariérismus, falešné

vlastnění, egoismus atp.).

Sklep

Koncem 70. let Milan Šteindler, David Vávra, Tomáš Vorel, Tomáš Hanák, všichni 1957. - Chemikál, Mlýny

Václav Havel (1936)

S Pavlem Kohoutem nejznámější dramatik. 1979-1983 vězení, iniciátor Charty 77. Absurdní hry (vedle Ionesca, Becketta) se staly obrazem východoevropského systému - absurdita se stala arealitou a jsou zde tématem triviální životní situace; nefilosofuje se. Téma jazyku jako prostředku - je deformován politikou, např. ptydepe, funkcionářština. - Zahradní slavnost (1963) - karikatura byrokratické společnosti (úředníci anslavnosti, Hugo rychle zapadne a všechyn přetrumfne a je nejvýše).

- Audience - spisovatel Vaněk dohlížen v pivovaru, sládek mu navrhne, aby si reporty psal sám.

- Asanace, Largo desolato, Vernisáž

Pavel Kohout (1928)

Překonal schematismus.

- Taková láska (1957) - v době tabuizace velký průlom a popularita (studentak sebevražda kvůli lásce).

Další hry většinou darmatizace světových děl, např.

- Ubohý vrah (1973) - světová divadla.

- Atest

A další.

Jan Antonín Pitínský (1955)

Nejúspěšnější a nejoroginálnější - postmoderní - dramatik 90. let.

- Matka. Sociální drama., Jób

Současná próza

Petr Šabach (1951)

Díky svému laskavému humoru patří mezi nejčtenější české autory. Ve svých povídkách a novelách navazuje na hrabalovskou tradici. Jeho knihy se staly náměty divácky úspěšných filmů Šakalí léta a Pelíšky.

- Šakalí léta

- Hovno hoří

- Jak potopit Austrálii

Jáchym Topol (1962)

Texty pro Psí vojáky, osobnost nové undergorundové vlny - tzn. osobnost undergroundu, jež se dokázala prosadit i po jeho odeznění. Otec Josef byl velkým dramatikem, bratr Filip hudebníkem.

- Sestra

- Anděl

Michal Viewegh (1962)

Znáť kompletně problematiku.

- Báječná léta pod psa (1992) - Kvido, Sázava, 1989

- Nápadly laskavého čtenáře

- ad.

Daniela Hodrová (1946)

Oblíbená prof. Krížové (no jo, ona se všera vdala, tak už se asi jmenuje jinak). Kultivovaná složitě knih, tajuplná atmosféra Prahy např. (tzv. fuksovská tradice).

- Perunův den

Miloš Urban - Stín katedrál.